

ויצאה הוראה. אבל המורים הוראה מן המשנה נקראו מבעלי העולם, במסכת סוטה (דף כב).

אמר רבי יצחק: כל הקורא קריית שמע על מעתו, באילו אוחזו חרב של שתי פיות בידו, שנאמר (תהלים קמ"ט ו) "רוממות אל בגרונם, וחרב פיפיות בידם".

באילו אוחזו חרב של שתי פיות בידו - להרוג את המזיקין.

מאי משמע?

מאי משמע - דבקירת שמע.

אמר מר זוטרא, ואיתימא רב אשי: מרישא דעתינו, דכתיב (תהלים קמ"ט ה) "יעלzu חסידים בכבוד, ירננו על משכבותם", וכתיב בתיריה "רוממות אל בגרונם, וחרב פיפיות בידם".

ואמר רבי יצחק: כל הקורא קריית שמע על מעתו, מזיקין בדילין הימנו, שנאמר (איוב ה' ז) "ובני רשות יגביהו עופ", ולאין עופ אלא תורה, שנאמר (משלי כ"ג ה) "התעריף עיניך בו ואיננו", ולאין רשות אלא מזיקין, שנאמר (דברים ל"ב כד) "מזי רעב ולחומי רשות וקטב מריריו".

התעריף עיניך בו - אם תכפל וסגור עיניך בתורה, היא משתכחת מך.

ובני רשות יגביהו עופ - העופ מסלעם מך.
קטב מריריו - זה שם שדר ה策רים, במסכת פסחים (דף קיא):

אמר רבי שמעון בנו לוי: כל העוסק בתורה, יסוריין בדילין הימנו, שנאמר: ובני רשות יגביהו עופ, ולאין עופ אלא תורה, שנאמר: התעריף עיניך בו ואיננו, ולאין רשות אלא יסוריין, שנאמר: "מזי רעב ולחומי רשות".

ולחומי רשות - כתיב בין רעב למזיקין, נדרש לפניו ולאחריו - יסוריין ומזיקין.

אמר ליה רבי יוחנן: **הא אפילו תינוקות של**

ברכות ה.

אם תלמיד חכם הוא אין צרייה.
ואם תלמיד חכם הוא - שרגיל במשנתו לחזור על גירסתו תמיד, די בו.

אמר אבי: אף תלמיד חכם מיבשי ליה למימר חד פסוקא דרכמי, בגון (תהלים לא) "בידך אפקיד רוחך, פדיותה אותי ה' אל אמרת".

אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בנו לוי: לעוזם ירגיז אכם וגזר טוב על יוצר הרע, שנאמר (תהלים ד' ה) "רגזו ואל פחתטו".
ירגיז גזר טוב - שיעשה מלחמה עם יוצר הרע.

אם נצחו, מوطב, ואם לאו, יעסוק בתורה, שנאמר: "אמרו לבבכם". אם נצחו, מوطב, ואם לאו, יקרא קריית שמע, שנאמר: "על מושבבכם". אם נצחו, מوطב, ואם לאו, יזפור לו יום הפטירה, שנאמר: "וזומו סלה".

וזומו סלה - יום הדומה הוא יום המות, שהוא דומה עולמית.

ואמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בנו לוי: מי דכתיב (שמות כ"ד יב) "ואתנה לך אתلوحות האבן והתורה והמצווה אשר כתבת לדורותם"? "لوحות" – אלו עשרה הדרשות, "תורה" – זה מקרא, "והמצווה" – זו משנה, "אשר כתבת" – אלו נביאים וכתובים, "לדורותם" – זה גמרא. מלמד שכולם נתנו למשה מסיני.

זה מקרא - חומש, שמצויה לקרות בתורה.
זו משנה - שיתעסקו במשנה.

זה גמרא - סברת טעמי המשניות שממנו

ואם פלה ולא מצא, בידוע שישורין של אהבה הם, שנאמר (משלו יב) "כִּי אַתְּ אֲשֶׁר יָאֵב הַיּוֹכֵחַ".

ישורין של אהבה - הקב"ה מיסרו בעולם הזה ללא שום עון, כדי להרבות שכרו בעולם הבא יותר מכדי זכיותיו.

אמר רבא אמר רב סחורה אמר רב הונא: כל שהקדוש ברוך הוא חפץ בו, מדבאו בישורין, שנאמר (ישעה נג) "נה חפוץ דבאו היחלי". וזה חפוץ דבאו היחלי - מי שהקב"ה חפץ בו, מחלתו בישורין.

יכול אףלו לא קבלם מה אהבה? תלמוד לומר: אם פשים אשם נפשו – מה אשם לדעת, אף יסוריין לדעת.
אשם - קרben.
נפשו - מדעתו.

ואם קבלם, מה שכרו? "יראה גרע, יאריך ימים", ולא עוד, אלא שتلמודו מתקיים בידו, שנאמר: "וחפוץ הי' בינו יצליח".

פליגי בה רבוי יצחק בר אידי ורבוי אחא בר חנינא: חד אמר אלו הם יסוריין של אהבה – כל שאין בקהו ביטול תורה, שנאמר (טהילים צ"ב יב) "אשרי הגבר אשר תינסנו יה, ומתורתך תלמידנו". וחד אמר אלו הם יסוריין של אהבה – כל שאין בקהו ביטול תפילה, שנאמר (טהילים ס"ו יב) "ברוך אליהם אשר לא הסיר תפളתי ומסדו מأتמי".

אמר להו רבוי אבא בריה דרבי חייא בר אבא: וכי אמר רבוי חייא בר אבא אמר רבוי יוחנן: אלו ואלו יסוריין של אהבה הן, שנאמר (משלו יב) "כִּי אַתְּ אֲשֶׁר יָאֵב הַיּוֹכֵחַ".

אל, מה תלמוד לומר "ומתורתך תלמידנו"? אל תקרי "תלמידנו" אלא "תלמידנו" – דבר זה מותרתך תלמידנו, קל וחומר משנו ועינו: מה שניענו שענו אחד מאביו של אדם, עבד יוצא בקהו למשרות, יסוריין שטמරקין כל גוףו של אדם, על אהמת פמה וכמה".

דבר זה - שאשרי אדם אשר תיסרנו יה.

мотורתך תלמידנו - כלומר: מותורתך-Anno למדין אותו.

והיינו דרבי שמעון בנו לקיש, דאמר רבוי

בית רבן יודעין אותו, שנאמר (שמות ט"ו יט) "וניאמר: אם שמע תשמע לכול ה' אלקיך, והקשר בעיניו מעשה, והאנט למצויתו, ושמרת כל חקיו, כל המחלוקת אשר שמתי במאורים לא אשימים עלייה, כי אני ה' רופאך".

אפילו תינוקות של בית רבן יודעים - שהتورה מגינה, שלמדין מספר חומש "אם שמע תשמע... כל המחלוקת אשר שמתי וגו", ואפילו הקטנים שלא הגיעו בספר איוב כבר למדו.

אלא, כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואין עוסק, הקדוש ברוך הוא מביא עלייו יסוריין מכוערים ועוכרין אותו, שנאמר (טהילים לט ג) "גָּלְמָתִי דָוִמִיה, הַחֲשִׁיתִי מְטוּב, וְכָאַבִי גַעֲפָר", ואין טוב אלא תורה, שנאמר (משלו יב) "כִּי לְקָחْ טֻבָּה מִתְּמִתְּךָם, תָּרַתִּי אֶל מְעֹזָבָיו".

החשיתி מ טוב - מן התורה.
יכאבי געפר - מכחה עכורה.

אמר רבוי זира, ואיתימא רבוי חנינא בר פפא: בא וראה, שלא כמידת הקדוש ברוך הוא מידה בשער ודם. מידה בשער ודם, אדם מוכר חפץ לחבירו, מוכר עצב ולוקח שמת. אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן – גנתו להם תורה לישראל, ושמה, שנאמר: "כִּי לְקָחْ טֻבָּה מִתְּמִתְּךָם, תָּרַתִּי אֶל מְעֹזָבָו".

מוכר עצב - שפירש הימנו דבר חשוב כזה, ומתוך דחקו מכרו.

ושמת - שהרי הקב"ה מוזרים מלעוזב אותה, ומשבחה לפניהם בלקח טוב אחר שננתנה להם.

אמר רבא, ואיתימא רב חסא: אם רואה אדם שישורין בגין עלייו, יפsshesh במעשו, שנאמר (aicagi מ) "נַחֲפֹשָׂה דְּרַכֵּינוּ וְנַחֲקֹרָה, וְנַשְׁׁוּבָה עַד הַיּוֹם".

פsshesh ולא מצא, יתלה בביטול תורה, שנאמר (טהילים צ"ב יב) "אשרי הגבר אשר תינסנו יה, ומתורתך תלמידנו".

פsshesh ולא מצא - לא מצא עבירה בידו שבשבילה ראיין יסוריין הללו לבוא.

אשרי הגבר אשר תינסנו יה ומתורתך תלמידנו - שבשביל יסוריין צריך אדם לבוא לידי תלמוד תורה.

אמר רבי יוחנן: גְּגַעִים וּבָנִים אֵין יוֹסְרִין שֶׁל אַהֲבָה.

ובננים - קא סלקא דעתיה הקובר את בניו.

ונגעים לא? וחתינא: כָּל מֵשִׁישׁ בּוֹ אֶחָד מְאֻרְבָּעָה מְرָאֹת גְּגַעִים הַלְלוּ, אֵין אֶלְאָ מְזֻבָּח!

כְּפָרָה!

ארבעה מראות - שאת ותולדתה, בהרת והולדתה. בהרת עזה כשלג, שנייה לה כסיד ההיכל. שאת צמר לבן, שנייה לה כקרום ביצה.

مزבח כפרה הו, יוסרין של אהבה לא הו.
ואין בעית אימא: הָא לֹן, וְהָא לְהוּ.

הָא לֹן וְהָא לְהוּ - בארץ ישראל שעורי חומה מקודשות בה, ומצווע טעון שליחות חזקה להן, אין יוסרין של אהבה. אבל שכן אין טעונית שליחות, והן מזבח כפירה, והוא יוסרין של אהבה.

טומך: הָא לֹן וְהָא לְהוּ - פילס לט"י: לְכַי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל צָלִיכִין צִילּוּם חֹזֶק נְקָדָה מְהֻנוֹת, נִמְמָה,

ומימיה, לשיטות ממנהות נִמְמָה נוֹגֵחַ חֶלְמָה צְמוּנָה טְסִוּמָה נוֹגֵחַ וְנִמְמָה עַלְיָה חָוָמה, וְנִמְמָה קְהֻלוֹתָה גִּיטָּ�וֹן נִמְמָה, נִמְמָה טְסִוּמָה נוֹגֵחַ כְּלָמְלָאִין גִּיטָּ�וֹן מְלָכָלָה סְלָמָה סְלָמָה סְלָמָה סְלָמָה יְמָנָה מְלָכָלָה סְלָמָה סְלָמָה סְלָמָה סְלָמָה יְמָנָה

וְיֵסֶם מְפָלִיס "הָלָן וְסָלָן" לְעַנְיָן טוֹמָה, אַנְוָרִין נֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְלֹא נְגַנָּן.

ואין בעית אימא: הָא בָּצִינְעָא, הָא בְּכְפָרָה קְסִיא.

בָּצִינְעָא - תחת בגדיו.

ובנים לא? חיכי קמי - אילימא דהו לו ויתחו?
והא אמר רבי יוחנן: דַיְן גְּרָמָא דְעִשְׁירָה בֵּיר!

דיין גְּרָמָא דְעִשְׁירָה בֵּיר - זה עצם של בן עשירי שמת לו.

בֵּיר - כמו בר, וצר עצם פחות מכשעורה ממנו בסודרו לעגמת נפש. וගברא רבא רבי יוחנן לא בא לו יוסרין שאינו של אהבה.

טומך: והא אמר רבי יוחנן דיין גְּרָמָא דְעִשְׁירָה בֵּיר - פילס לט"י: לְלָהֶלֶס מַזְבֵּחַ לְכַי יְמָנָה מְמֻמָּה נִמְמָה סְלָמָה יִסְרָאֵל צָלִיכִין סְלָמָה.

ומימיה, לה מפיק לסייע לה טו ליה ניס ניל, ניל, ניל טו יוסרין סל מהגנה, ולי כמא

שמעון בון לקייש: **נאמר ברית במלת, ונאמר ברית בירושין.** **נאמר ברית במלת, דכתיב ברית במלת, (ויקרא ב' יג) "ולא תשבית מלך ברית", ונאמר ברית בירושין, דכתיב (דברים כ"ח סט) "אללה דברי הברית" - מה ברית האמור במלת, מלך ממתקת את הבשר, אף ברית האמור בירושין, יוסרין מפרקון כל עונותיו של אדם.**

נאמר ברית בירושין דכתיב אלה דברי הברית - אחר הקלות נאמר במשנה תורה.
אף יוסרין מפרקון כל עונותיו של אדם - גרסין.

תני: רבי שמעון בון יוחאי אומר: **שלש מתנות טובות נתנו הקדושים ברוך הוא לישראל, וכולן לא נתנו אלא על ידי יוסרין. אילו הן?** תורה וארץישראל והעולם הבא.

תורה מניין? **שנאמר:** "אשרי הגבר אשר תיפרנו בה, ומתרתך תלמדנו". ארץישראל דכתיב (דברים ח' ח) "כפי כאשר יisser איש בנו, ה' אללהיך מיניך", וכ כתיב בתורה: "כפי ה' אללהיך מביאך אל ארץ טובה". **העולם הבא?** דכתיב (משלי י' כ) "כפי נר מצונה ותורה אור, וזרך חיים טובות מוסר".

דרך חיים - חי העולם הבא, הוין לו תוכחות מוסר לאדם.

תני פנא קפיה דרבי יוחנן: **כל העוסק בתורה ובגמilot חסדים,**

וקובר את בניו, מוחלין לו על כל עונותיו. אמר ליה רבי יוחנן: **בשלמה תורה וגמilot חסדים, דכתיב (משלי ט' ז)** "בחסד ואמת יכופר אשון". **"חסד"** - זו גמilot חסדים, **שנאמר** אשון. **"רוצף צדקה וחסד, ימצא חיים צדקה ולבוד".** **"אמת"** - זו תורה, **שנאמר** (משלי כ' ג) "אמת קינה ואל תמכור". **אלא קובר את בניו, מגין?**

תני ליה ההוא סבא משום רבי שמעון בון יוחאי: **אתיא "**עָזֹן"**" עָזֹן - כתיב הכא "בחסד ואמת יכופר עזון", וכ כתיב הפתם (ירמיה ל"ב לב) ו'מִשְׁלָמָם עָזֹן אֶבֶות אֶל חִיק בְּנֵיכֶם".**

טוקן: ה'כ' גרשינן: לא כל אדם זוכה לשתי שולחנות - אבל הן לנו "הון מדס זוכת", דהיינו כמ' לדיקיס וכין לתמי סלנות, כגון, וכלה מילען צפלק צמלה לטוליות (דף י).

ואין מושום בני, דין גרא דעשותךאה בירין!

אמר ליה: להאי שופרא דבלוי בעפרא קא בכינה, אמר ליה: על קא ודאי קא בכית, ובכו תרונייהו.

על קא ודאי קא בכית - על זה ודאי יש לך לבכות.

איך כי והכי אמר ליה: חביבין עלייך יסוריין? אמר ליה: לא הון ולא שכرون! אמר ליה: קב' לי ז'דיה, ואוקמיה.

רב הונא תקיפו ליה ארבע מאות ז'ני דחמא. קני - חביבות.

תקיפו - החמיצו.

על לגביה רב יהוקה אחווה דבר שלא חסידא ורבונו, ואמרי' לה רב אדא בר אהבה ורבונו, ואמרו' ליה: לעין מר במיליה!

לעין מר במיליה - יפשש במעשי.

אמר ליה: ומני חשיךנא בעינייכו? אמרו ליה: מי חשיך קודשא בריך הוא דעביד דינא بلا דינא?

טוקן: דינא بلا דינא - סרנש לדיקיס יט צלוקין בגופס זגמוני, מל' סס קיו יודיעס צל' סי' נומן צניטה למילימא, וסי' רו'יס למומנו לו צל' עס' עוז.

אמר ליה: אי איבא מאן דשמייע עלי מילחתא, ליפא.

אי איבא דשמייע עלי מילחתא ליפא - אם יש בכם ששמע עלי דבר שני אני צריך לחזור בו, יודענין.

אמרו ליה: ה'כ' שמייע לנו, שלא יחייב מר שבישא לאירועה.

שבישא - חלקו בזמורות הגוף שהותכין מהן בשעת הזמיר, ותנן (בבא מציעא דף קג.) "כשם שהולקין בין, כך חולקין בזמורות ובקנים". "שריגים" (בראשית מ') מתרגם אין "שְׁבִשִׁין".

אמר ליה: מי קא שביק לי מיד' מיגיה? קא קא גניב ליה פוליה!

לديקס צל' סי' לס ניסי! ומי מסוס צנות - רבי יומן נמי והוא ליה צנות, צפלק צמלה לקדושים (דף עה)!?

ונראה לפrect דרכי פריך: וכהמאל רבי יומן דין גלמל לעצירה נאר, מל' מל' מל' מל' גיגל נמס מחריס בוך, שמע מינס לסוו יסולין כל חסנה. אבל הינו תלוי בוך, סאלדייקיס על'ם פעםיס מעונייס ייסולין.

אלא קא דלא הוא ליה כלל, וזה דקהו ליה ומתו.

דקהו להו בנים ומתו - הוו להו יסורין של אהבה, שהאבלות מכפרת על עוננותו.

רבי חייא בר אבא חלש. על לגביה רבי יוחנן. אמר ליה: חביבין עלייך יסוריין? אמר ליה: לא הון ולא שכرون! אמר ליה: קב' לי ז'דיה. יgeb ליה ז'דיה, ואוקמיה.

רבי יוחנן חלש. על לגביה רבי חנינא. אמר ליה: חביבין עלייך יסוריין? אמר ליה: לא הון ולא שכرون! אמר ליה: קב' לי ז'דיה. יgeb ליה ז'דיה, ואוקמיה.

אםאי? לוזים רבי יוחנן לנפשיה! אמר: אין חבועש מתיר עצמו מבית האסורים.

רבי אליעזר חלש. על לגביה רבי יוחנן. חנוה דקהה קא גני בכית אפל, גלייה לדרעה ונפל בהורא.

גלייה - רבי יוחנן לדרעה.

ונפל נהורא - שהיה בשרו מבהיק, שיפה היה מאד כדאמרין בבבא מציעא בהשוכר את הפוועלים (דף פד.).

חנוה דקהה קא בכי רבי אליעזר. אמר ליה: אםאי קא בכית? אי מושום תורה דלא אפשת, שנינו: אחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבך שיבוכין לבו לשמיים!

אי מושום תורה - שלא למדת הרבה כרצונך.

אחד המרבה ואחד הממעיט - לעניין קרבנות שנייה בשלחי מנוחות (דף קי) – נאמר בעולת בהמה "ריח ניחוח", ובמנחה "ריח ניחוח", למדך שאחד המרבה וכו'.

ואין מושום מזוני, לא כל אדם זוכה לשתי שולחנות!

אי מושום מזוני - שאינך עשיר.

topic: מפני שטהינה מיותרת אין מולה למעל וכיה סדר גנלי למקל חלל לאטו מפני הטעמיש וכן מסמע ומוכמי קלמי.

דאמר רבי חמא ברבי חנינא אמר רבי יאצ'ק: כל הגנותו מיטחו בין צפון לדרום, חניון ליה בנים זקרים, שנאמר (תהלים י"ז י) "וְצִפּוֹנָךְ תִּמְלָא בְּטַנְמָם, יִשְׁבְּעוּ בְּנָנִים".

צפונה - לשון צפון, וסיפיה דקרה "ישבעו בניים".

רב נחמן בר יאצ'ק אמר אף אין אשתו מפלת גפלים - כתיב הכא "וְצִפּוֹנָךְ תִּמְלָא בְּטַנְמָם", וכתיב הטעם (בראשית כ"ה כד) "וַיִּמְלָא יוֹמָה לְלִדְתָּה, והנה תועמים בְּבָטְנָה".

תملא בטנים - תملא ימי הרינום.

תניא: אבא בנימין אומר: **שנים שנקנוו** להתפלל, וקדם אחד מהם להתפלל ולא המתו את חבירו, וכי, טורפין לו תפילה בפניו, שנאמר (איוב י"ח ד) "טורף נפשו באפו, הلمען תעוזב הארץ!"

טורף נפשו באפו - לך אומר, אשר גרמת לך לטורף את נפשך בפניך. ומה היא הנפש? זו תפילה, כמו שנאמר (שמואלה א' טו) "זאשפוץ את נפשי לפניהם".

הلمען תעוזב הארץ - וכי סבור היה שבשבילך שיצאת חסתלק השכינה, ויעזוב את חבריך המתפלל לפניו.

topic: המתפלל ולא המתו את חבירו טורפין לו וכו' - פירט לנו מס לוז סי' לסת נגדי כנימות צלasse צווי נסלה, ולכן צללים יט להמןין. וככל' סי' מהלך מפליטו וממליך על צילמו כולם, ולס נזוק כך סי' קוס חלס נט נזימת לכטמת, סי' מעין נספל עד סגמוני מפליטם, ונלה נקחמייל ה' נו.

ולא עוד, אלא שגורם לשכינה שתסתתק מישראל, שנאמר: "ויעתק צור מפקומו", ואין צור אלא הקדוש ברוך הוא, שנאמר (דברים ל"ב יח) "צור ילקה תשוי".

ואם המתו לו, מה שברוא?

מי שבק לוי מידי מגניה - וכי איןו חשוב בעיניכם שהוא גונב לי הרבה יותר מחלקו?

אמרו ליה: **הינו דאמרי אינשי** "בתר גנבה גנוב, וטעמא טעים".

בתר גנבה גנוב וכו' - הגונב מן הגונב, אף הוא טועם טעם גניבה.

אמר להו: **קבילנא עלי דיהיבנא** ליה. אכן דאמרי הדר חלא והוה חמרא, ואיפה דאמרי איניך חלא ואיזדבו בדמי חמרא.

תניא: אבא בנימין אומר: על שני דברים קיימי מצער כל ימי - על תפילה שתהא לפני מייטתי, ועל מייטתי שתהא נזונה בין צפון לדרום.

על תפילה שתהא לפני מייטתי - מי לאפני מייטתי? אילימה לפני מייטתי ממש, והאמיר רב הודה אמר רב, ואיתימה רב היושע בן לוי: בגין למתפלל שלא דבר חוצץ בינו לבוי **הקריר?** שנאמר (ישעה ל"ח ב) "וינשב חזקיהו פניו אל הקריר נתפלל!".

topic: **שלא יהא דבר חוצץ בין לביין הקריר** - בכל מילמול לךינע כגן מרון ומיכא, דין וספסק, בכל מיטה נלהט טהין וס קנווע.

לא תימא לפני מייטתי, אלא אםא סמוד למייטתי.

סmod למייטתי - כל ימי נזהרתי שלא לעשות מלאכה ושלא לעסוק בתורה כשבמדתי ממטה, עד שאקרוא קריאת שם ואחפכל.

topic: **אלא אםא סmod למייטתי** - כל כי עותה מלחה עד סימפלן.

ולצ'י פירט הפליגו למלוד, סהkor למלוד קודס מפילה.

ולמ' ידעתי מנה ליה, בכל רוח לסת למלוד קודס, ליקמן צפלק סי' (ף י) למליין לדרכ' מקליס ומטי' דיה, ומגראן, וממניא פליקס, וקלוי קליהם סמע כי מנה ומון קליהם סמע וכו'.

ועל מייטתי שתהא נזונה בין צפון לדרום.

צפון לדרום - ראה ומרגלותיה, זה לצפון זהה לדרום. ונראה בעניין שהשכינה במצרים או במצרים, לפיך נכוון להסביר דרך שימוש לרוחות אחרות.

topic: **כל הגנותו מיטחו בין צפון לדרום וכו'** - וכל צין מולה למעל ודוק נציגן עס לאטו